

BARE SKREMSEL: Fisker Jack Jensen fra Silsand i Lenvik kommune på Senja mener at avfallet som skal slippes i Repparfjorden ikke er så skadelig som det hevdes. FOTO: JØRN MIKAEL HAGEN

Fisker om sjødeponi: - Skremselspropaganda fra gruvemotstandere

Fisker Jack Jensen mener at debatten om sjødeponi er for lite nyansert.

MILJØ [Frida Brembo-Egilsrud](#) ⌚ 24. juni 2019 07:15 Oppdatert: 24. juni 2019 10:29

I februar ga Nærings- og Fiskeridepartementet Nussir ASA driftskonsesjon for gruvedrift og deponering av gruveavfall i Kvalsund kommune i Finnmark.

Konsesjonen har skapt stor debatt og sterke reaksjoner. Repparfjorden som skal brukes som sjødeponi er en nasjonal laksefjord der Repparelva og Kvalsundelva munner ut. Det er

bestand av laks, sjøørret og sjørøye i elvene. Det er gitt konsesjon for 25 millioner kubikkmeter masse over en driftsperiode på 25-30 år.

Skremselspropaganda

Fiskeren Jack Jensen fra Silsand i Lenvik kommune på Senja har reagert på debatten som kom i kjølvannet av konsesjonene. Han går så langt som å hevde at det er skremselspropaganda fra både media og naturvernerne, og at avfallet som skal slippes i Repparfjorden ikke er så skadelig som det hevdes i debatten.

Han viser til Nussir ASA uttalelse om at tester viser at det vil avgis 30-40 kg kobber per år fra deponiet, mens fjorden tilføres naturlig 600 kg kobber per år fra Repparfjordelva. I tillegg har SINTEFs forskninggruppe NYKOS lagt frem en rapport som viser at det ikke vil bli de store miljøkonsekvensene, og at naturen gjenopprettes.

- Miljøproblemet er for alvorlig til at vi ikke skal finne løsninger. Kobber vil bli en viktig ressurs for en grønnere fremtid og hvis det er riktig det som er kommet fra NYKOS og Nussir er det viktig at også dette kommer frem i media, sier Jensen til Fiskeribladet.

Jensen har tidligere uttalt seg til Fiskeribladet der han sa ja til å konsekvensutrede Senja for oljeutvinning.

Fremtidens mineraler

NYKOS er et større forskningsprosjekt som er gjennomført av SINTEF, og er 80 prosent finansiert av Norges forskningsråd. Videre har sju bergverksbedrifter deltatt aktivt med både kapital, innsats, data og erfaringsmateriale.

Jensen er selv fisker og har jobbet som fisker på Senja i mange år. Og han synes hele miljødebatten er underlig.

- For et grønnere skifte må vi bruke grunnstoffene vi utvinner til for eksempel bilbatterier som har mer kilowatt enn i dag. Nå er elbiler gjerne bil nummer 2 eller 3 i en familie og da mister man litt av hensikten, forklarer Jensen.

- Det kan være verdifulle stoffer vi trenger. Hvis vi da også får ut den informasjonen som viser at et sjødeponi i Repparfjorden ikke har de fryktelige innvirkningene på naturen som hevdet vil kanskje debatten bli litt annerledes, påpeker Jensen videre.

Han nevner også at et landdeponi vil gi mer miljøskader enn på sjø.

Grønt skifte

I en rapport fra 2017 kommer det frem at flere elektriske biler på veiene vil øke kobberetterspørselen til industrien fra 185.000 tonn i 2017 til 1,74 millioner tonn i 2027. Rapporten er utarbeidet av konsulentselskapet IDTechEx, på vegne av International Copper Association (ICA). De forklarer årsaken til den økte kobberetterspørselen er at elektriske biler bruker en betydelig mengde i batterier og motorer, og ifølge ICA kan en enkelt bil ha så mye som seks kilometer med kobbertråder.

- Tilhengerne av sjødeponi skal ha det til at Nussirs gruve er et miljøprosjekt som er nødvendig for det grønne skiftet. Det er langt unna sannheten. Det er gruveselskapene selv og regjeringen, som ikke stiller gode nok miljøkrav, som kan bli til hinder for dette. Dette skitne gruveprosjektet bringer ikke verden ett skritt nærmere det grønne skiftet. Når vi skal utvinne de mineralene vi trenger, kan vi ikke velge den billigste og verste metoden, sa Silje Ask Lundberg, leder i Naturvernforbundet tidligere i år.

Ikke nyansert

- Noen steder er det rotteleirebunn hvor det ikke er fisk og som er full av miljøgifter. Da er det bedre at dette blir fylt ut og dekket til, uttaler Jensen generelt om sjødeponi og ikke nødvendigvis om Repparfjorden.

- Jeg tror ikke vi får nok nyansert informasjon i media om sjødeponi. Og så må man veie det opp mot nødvendighet for et grønnere skifte frem i tid.

Ønsker mer informasjon

- Du er kritisk til media?

- Ja, jeg mener media er blitt et ekkokammer. Jeg savner en kritisk penn som går inn i materien. Det er alt for enkelt for miljøaktivister og rope om farene med utslipp. Begge deponiene som er planlagt er viktig for at vi skal få utvunnet de stoffene vi trenger. Eksempel er titan fremtidens metall, kobber og litium trenger vi til elbiler. Nå forskes det på om man kan lage bilbatterier med mer energitetthet med litium-granitt, men da må det utvinnes, sier Jensen.

Ikke fordelaktig

En av de som har jobbet tett på sjødeponi og Repparfjorden er avdelingsdirektør på Aquaplaniva i Tromsø, Anita Evenset.

- Det er fremdeles forhøyde nivå av en del metaller i den indre del av Repparfjorden (ved det gamle deponiet), men ellers i fjorden er tilstanden generelt god. Så jeg kan ikke se at det at det ut fra et miljøgiftsperspektiv (tildekking) skal være fordelaktig å deponere masser.

Begrenset

- Nussir har kommet med en påstand om at sjødeponiet vil avgi 30-40 kg kobber per år, men fjorden tilføres naturlig 600 kg kobber per år fra Repparfjordelva. Er dette noe du kan si noe om?

- Repparfjorden tilføres en hel del flomsedimenter via Repparfjordelva og disse inneholder en del metaller (helt naturlig), men størrelsesordenen kan jeg ikke uttale meg om. Tallene du refererer til kommer fra en rapport utarbeidet av Kjeøy Research Centre. Jeg kjenner ikke til bakgrunnen for disse tallene, påpeker Evenset.

- I forskningsprosjektet NYKOS konkluderer de med at det ikke vil bli skader på miljøet i periferien rundt deponiet. Er dette en påstand dere deler?

- Deponiet vil dekke et begrenset areal. I den sentrale del av deponiet er det helt klart at bunndyr vil bli påvirket (begravet). Det er litt mer usikkerhet rundt effekter i randsonen, det vil si i de områdene som påvirkes av tynne lag avgangsmasse. Vi har jobbet litt med å se på bunnfauna i randsonen. I våre studier ser vi en liten effekt selv med tynne lag, men ettersom vi foreløpig kun har gjennomført få eksperimenter kan vi ikke si om effektene er forårsaket av endringer i kornstørrelse (avgangsmassene er mer finkornet enn det naturlige sedimentet), lavere innhold av organisk karbon eller metaller. Resultater fra oseanografisk modellering viser imidlertid at det er et begrenset område som vil bli påvirket så våre resultater er nok i tråd med de som NYKOS har presentert, sier Evenset.